

CONTROLEORGaan OP DE POLITIEInELE InFORMATIE

Uw referentie	Onze referentie	Bijlage(n)	Datum
	DA200006		15/09/2020

Betreft: advies betreffende het wetsvoorstel tot wijziging van diverse bepalingen betreffende bestuurlijke handhaving en houdende de oprichting van een Directie Integriteitsbeoordeling voor Openbare Besturen (DOC 55 1381/001).

Het Controleorgaan op de politie informatie (hierna afgekort 'COC' of 'Controleorgaan').

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (BS, 5 september 2018, hierna afgekort als 'Wet Gegevensbescherming' dan wel 'WGB'), inzonderheid het artikel 59 §1, 2^e lid, artikel 71 en Titel VII, inzonderheid artikel 236.

Gelet op de wet van 3 december 2017 tot oprichting van een Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna afgekort 'WOG').

Gelet op de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt (hierna 'WPA').

Gelet op de *Law Enforcement Directive* 2016/680 van 27 april 2016 (hierna *LED*).

Gelet op de wet van 25 december 2016 betreffende de verwerking van passagiersgegevens.

Gelet op het verzoek van 17 juli 2020 van de heer Ortwin Depoortere, Voorzitter van de commissie voor Binnenlandse Zaken, Veiligheid, Migratie en Bestuurszaken van het federale parlement om advies te verstrekken op hogervermeld voorstel van wet (hierna 'het wetsvoorstel') tegen 18 september 2020.

Gelet op het verslag van de heer Frank Schuermans, lid-raadsheer in het Controleorgaan.

Brengt op 15 september 2020 het volgend advies uit.

I. Voorafgaande opmerking nopens de bevoegdheid van het Controleorgaan

1. In het licht van, respectievelijk, de toepassing en omzetting van de Verordening 2016/679¹ en de Richtlijn 2016/680² heeft de wetgever de taken en opdrachten van het Controleorgaan grondig

¹ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 "betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG" (algemene verordening gegevensbescherming of 'AVG').

² Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 "betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het

gewijzigd. Artikel 4 § 2, vierde lid, van de organieke wet van 3 december 2017 betreffende de oprichting van een Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna afgekort 'WOG') bepaalt dat de competenties, taken en bevoegdheden als toezichthoudende autoriteit voorzien door de Verordening 2016/679 voor de politiediensten in de zin van artikel 2,2°, van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus, worden uitgeoefend door het Controleorgaan. Het betekent onder meer dat het Controleorgaan ook bevoegd is wanneer politiediensten persoonsgegevens verwerken die buiten de opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie vallen, bijvoorbeeld in het kader van sociaaleconomische doeleinden of human resources verwerkingen. Het Controleorgaan moet geraadpleegd worden bij de voorbereiding van wetgeving of een regelgevende maatregel die verband houdt met de verwerking van persoonsgegevens door de politiediensten van de geïntegreerde politie (zie artikel 59 §1, 2^e lid en 236 §2 WGB, artikel 36.4 van de AVG en artikel 28.2 van de Richtlijn politie-justitie). Daarbij heeft het Controleorgaan de opdracht om te onderzoeken of de voorgenomen verwerkingsactiviteit door de politiediensten in overeenstemming is met de bepalingen van Titel 1 (voor de niet operationele verwerkingen)³ en 2 (voor de operationele verwerkingen) van de WGB⁴. Daarnaast heeft het COC ook een ambtshalve adviesopdracht voorzien in artikel 236 §2 WGB en een algemene voorlichtingsopdracht van het brede publiek, betrokkenen, verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers in de materie van het privacy – en gegevensbeschermingsrecht voorzien in artikel 240 WGB.

2. Wat betreft derhalve in het bijzonder de verwerkingsactiviteiten in kader van de opdrachten van bestuurlijke en/of gerechtelijke politie brengt het Controleorgaan advies uit, hetzij uit eigen beweging, hetzij op verzoek van de Regering of van de Kamer van volksvertegenwoordigers, van een bestuurlijke of gerechtelijke overheid of van een politiedienst, inzake iedere aangelegenheid die betrekking heeft op het politionele informatiebeheer zoals geregeld in Afdeling 12 van Hoofdstuk 4 van de wet op het politieambt⁵.

3. Het Controleorgaan is, ten aanzien van de politiediensten, de Algemene Inspectie van de federale politie en lokale politie (afgekort 'AIG') zoals bedoeld in de wet van 15 mei 2007 op de Algemene Inspectie en de Passagiersinformatie-eenheid (hierna afgekort 'BELPIU') bedoeld in Hoofdstuk 7 van de wet van 25 december 2016 tevens belast met het toezicht op de toepassing van Titel 2 van de GBW en/of de verwerking van persoonsgegevens zoals bedoeld in de artikelen 44/1 tot 44/11/13 van de wet op het politieambt en/of elke andere opdracht die haar krachtens of door andere wetten wordt verleend⁶.

onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad' (hierna 'Richtlijn Politie en Justitie' of *Law Enforcement Directive (LED)*).

³ Artikel 4 §2, 4^e lid WOG.

⁴ Artikel 71 §1, 3^e lid WGB.

⁵ Artikelen 59 §1, 2^e lid en 236 § 2 WGB.

⁶ Artikel 71 §1, derde lid juncto 236 § 3 WGB.

4. Het Controleorgaan is tot slot ingevolge artikel 281, § 4, van de algemene wet van 18 juli 1977 "inzake douane en accijnzen", zoals gewijzigd door de wet van 2 mei 2019 "tot wijziging van diverse bepalingen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens" ten aanzien van de Dienst Geschillen van de Algemene Administratie van Douane en Accijnzen bevoegd in het kader van de vorderingen gericht aan de BELPIU in fiscale materies.

II. Voorwerp van de aanvraag

5. Het COC heeft in het recente verleden reeds eerder een advies uitgebracht omtrent de thematiek van het wetsvoorstel op vraag van de Minister van Veiligheid en Binnenlandse zaken. De Ministerraad van 29 maart 2019 had immers omtrent *een voorontwerp van wet betreffende de gemeentelijke bestuurlijke handhaving en houdende oprichting van een Directie Integriteitsbeoordeling voor Openbare besturen* (agendapunt 23) beslist voormeld ontwerp voor advies voor te leggen aan onder meer de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna 'GBA'), wat, op 16 mei 2019, door de Minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken werd dan ook gedaan. Vervolgens werd de tekst door de GBA op 17 mei 2019 aan het Controleorgaan overgemaakt om, gezien een aantal bepalingen ervan, na te gaan of ook het Controleorgaan geen advies diende te verstrekken op hogervermeld voorontwerp van wet.

Het COC verleende effectief advies op voormelde tekst op 17 juni 2019 (zie advies DA190013 van 17 juni 2019, <https://www.controleorgaan.be/files/DA190013-NL.PDF>). Het COC stelt evenwel vast dat in voorliggend wetsvoorstel geen enkele verwijzing naar voormeld advies is aangebracht zodat het onzeker is of, en zo ja in welke mate, de indieners van huidig wetsvoorstel met het advies van het COC rekening hebben gehouden (in tegenstelling tot het advies van de Raad van State 63.791/2/V van 6 augustus 2018 en de adviezen n° 133/2019 van 3 juli 2019 en 75/2018 van 5 september 2018 van de Gegevensbeschermingsautoriteit m.b.t dit onderwerp).

Het COC dringt er bij het parlement in het algemeen en de aanvrager in het bijzonder op aan ook steeds het advies van het Controleorgaan in de parlementaire stukken op te nemen, iets wat geregeld over het hoofd wordt gezien.

6. Vermits het thans voorliggend wetsvoorstel zeer veel gelijkenissen vertoont en veelal zelfs identieke bepalingen kan in belangrijke mate verwezen worden naar voormeld reeds in juni 2019 door het COC uitgebrachte advies. Voor de eenvoud en leesbaarheid van onderhavig advies zullen de toen gemaakte bemerkingen, voor zover nog relevant, evenwel nogmaals opgenomen worden wat vermijdt dat de wetgever met twee adviezen rekening zou moeten houden.

Voor het algemene kader, context en de doelstellingen van dit wetsvoorstel verwijst het COC ten slotte ook nog naar de volgende adviezen van de GBA:

- advies n° 133/2019 van 3 juli 2019 m.b.t een voorontwerp van wet betreffende de gemeentelijke bestuurlijke handhaving en houdende de oprichting van een Directie Integriteitsbeoordeling voor Openbare Besturen;
- advies n° 75/2018 van 5 september 2018 op een eerdere (en de eerste) versie van het ontwerp⁷ ingediend door de toenmalige Minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken Jan Jambon.

III. Bespreking

7. Het COC beperkt in dit advies zijn onderzoek tot de artikelen die rechtstreeks of onrechtstreeks betrekking hebben op de politionele verwerkingen van persoonsgegevens die in het wetsvoorstel werden opgenomen of die rechtstreeks of onrechtstreeks een invloed (kunnen) hebben op het functioneren van de geïntegreerde politie in het ruimere kader van de politionele informatiehuishouding.

8. In casu betreft het in eerste instantie artikel 8 van het wetsvoorstel dat deel uitmaakt van afdeling 3 ("*De adviesverlening*") van hoofdstuk 3 ("*De opdrachten en werking van de DIOB*") van titel 2 ("*Oprichting van een Directie integriteitsbeoordeling door Openbare Besturen*"). Maar ook andere artikelen hebben hun (rechtstreekse of onrechtstreeks) belang. Het COC volgt in dit advies de chronologie van het wetsvoorstel.

8. De opdrachten van het de DIOB worden in artikel 6 omschreven als het afleveren van niet bindende adviezen aan een "*verzoekende overheid*" (een federale, regionale of gemeentelijke overheid) inzake de integriteit van een natuurlijke persoon of rechtspersoon die in rechte of in feite belast zijn met een uitbating en dit met het oog op het voorkomen van ernstige en georganiseerde criminaliteit. De DIOB zal *in concreto* dus een integriteitsonderzoek op vraag uitvoeren naar voormelde natuurlijke of rechtspersonen die wensen in aanmerking te komen voor het binnenhalen van een overheidsopdracht, een concessie of een bepaalde subsidie (cf. art. 3) dan wel wanneer er signalen voorhanden zijn die een lokaal bestuur tot het sluiten van een inrichting zou kunnen nopen.

Er wordt in het wetsvoorstel echter geen definitie gegeven van "*een integriteitsonderzoek*". Wel kan aan de hand van het ontworpen art. 119ter en 119^{quater} bepaald worden waaruit dergelijk onderzoek bestaat, welke bronnen kunnen geraadpleegd worden en wie het uitvoert. Dit belet niet dat een definitie van wat een "*integriteitsonderzoek*" juist is welkom zou zijn. Ook in het Wetboek van

⁷ Advies GBA 75/2018 van 5 september 2018 betreffende een voorontwerp van wet betreffende de gemeentelijke bestuurlijke handhaving, https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/advies_75_2018.pdf

strafvordering wordt er een definitie gegeven van een 'opsporingsonderzoek' (art. 28bis Sv.) en van een 'gerechtelijk onderzoek' (art. 55 Sv.). Is een integriteitsonderzoek hetzelfde als het klassieke "*moraliteitsonderzoek*". Bij lezing van het wetsvoorstel lijkt een integriteitsonderzoek alleszins beperkter dan een moraliteitsonderzoek.

Dit integriteitsonderzoek heeft als doelstelling na te gaan of er, in hoofde van de natuurlijke of rechtspersoon die in rechte of in feite de uitbating doet en die er het voorwerp van uitmaakt :

- sprake is van een ernstig risico dat de uitbating gebruikt zal worden om (financiële) voordelen uit reeds begane misdrijven te benutten om misdrijven (in de toekomst) te plegen;
- ernstige aanwijzingen zijn dat er misdrijven gepleegd zijn om die uitbating te exploiteren.

De misdrijven (of zoals het wetsvoorstel het stelt, de "*strafbare feiten*") waarover het dan gaat worden vervolgens limitatief opgesomd (zowel in het ontworpen art. 2 als art. 119ter §6, 4e lid). Het wetsvoorstel heeft alleszins de verdienste de verwijzing naar termen als "*deelneming of medeplichtigheid aan, poging tot, hulp aan, aanzetten tot, vergemakkelijken van of het geven van raad door de aanvrager of kandidaat met het oog op het begaan van één of meerdere strafbare feiten*" zoals dat voorzien was in de door de Ministerraad van 29 maart 2019 goedgekeurde eerdere versie niet langer te weerhouden. Deze misdrijven moeten wel nog steeds "op georganiseerde wijze" zijn gepleegd (ontworpen art. 2 en 119ter §6, 4e lid). Waar de toelichting stelt dat de finaliteit van het integriteitsonderzoek de voorkoming is van "*ernstige en georganiseerde misdrijven*" en dat beide voorwaarden "*cumulatief*" moeten voldaan zijn⁸, moet vastgesteld worden dat het woord "*ernstige*" niet het corpus zal voorkomt. Uit de tekst van het wetsvoorstel zelf blijken die cumulatieve voorwaarden dus niet. Het komt de steller van het wetsvoorstel toe de tekst in overeenstemming te brengen met de toelichting.

9. Vermits de geïntegreerde politie (hierna 'GPI') in de tekst voorzien wordt als een leverancier van (persoons)gegevens (ontworpen art. 8 §1, 1^e streepje) en in de praktijk snel zal blijken dat de GPI de hoofdleverancier zal worden en dus m.a.w. de persoonsgegevens en informatie in overgrote mate van de GPI zal (moeten) komen, is het primordiaal dat het voor de GPI zeer helder is welke gegevens in de praktijk worden beoogd.

Vraagtekens moeten in dat kader dan ook geplaatst worden rond de afbakening van de materies of fenomenen die als "*strafbare feiten*" worden omschreven en die bovendien "*op georganiseerde wijze*" moeten zijn gepleegd. Begrippen als "*ernstige*" fiscale en "*ernstige*" milieucriminaliteit (wat sociale fraude betreft is het begrip ernstig in dit wetsvoorstel geschrapt) blijven vaag en volatiel en zijn criminologische fenomenen en geen misdrijven. Het is het COC alvast niet altijd duidelijk, en gevreesd

⁸ Par. St., Kamer, 2019-2020, n° 1381, Memorie van Toelichting, 16 en 17

moet worden ook de bevragede politiediensten, wat daaronder nu juist moet verstaan worden en welke informatie/persoonsgegevens al dan niet kunnen/moeten meegedeeld worden. Daar waar dit begrip voor de fiscale fraude reeds in het rechtsverkeer wordt gebruikt (en met enige goede wil kan beargumenteerd worden dat hier dezelfde betekenis aan moet gegeven worden als in het fiscaal (straf)recht) is dat helemaal niet het geval voor enkele andere criminaliteitsdomeinen. De politiediensten werken in hun politionele gegevensbanken met hetzij strafrechtelijke incriminaties, hetzij met eigen benamingen/coderingen die niet corresponderen met de in het ontwerp gebruikte bewoordingen van fenomenen die als "*strafbare feiten*" worden omschreven. Er moet vermeden worden dat elke politiedienst deze begrippen anders gaat interpreteren om te vermijden dat zij verschillende soorten informatie/persoonsgegevens zouden overmaken, met als onmiddellijk gevolg ook een ongelijke behandeling van de aanvragers. Nemen we het voorbeeld van "*ernstige milieucriminaliteit*": valt daar het sluikstorten (in zijn diverse verschijningsvormen) onder? Wanneer is milieucriminaliteit "*ernstig*"?

Het Controleorgaan stelt ook vast dat de "*ernstige voedsel – en geneesmiddelencriminaliteit*" in dit wetsvoorstel, in vergelijking met de eerdere versies, is weggefallen. Nochtans kunnen zowel het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) als het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen (FAGG) door het DIOB bevestigd worden omtrent de vastgestelde inbreuken die onder hun bevoegdheid vallen (ontworpen art. 8 §1, 9^e en 10^e streepje), wat vreemd is vermits die inbreuken niet meer onder de "*strafbare feiten*" vallen die aanmerking kunnen genomen worden. Het komt de steller van het wetsvoorstel toe hierin duidelijkheid te scheppen.

10. Bovendien moeten deze strafbare feiten ook "*op georganiseerde wijze*" zijn gepleegd. Ook daarvan wordt geen definitie gegeven. De toelichting beperkt zich tot te stellen dat de term "*georganiseerd*" in haar "*gebruikelijke betekenis*" moet worden begrepen. Maar wat is de "*gebruikelijke betekenis*"? De toelichting verduidelijkt alvast dat dit begrip niet kan begrepen worden in de betekenis van "*criminele organisatie*" zoals voorzien in het Strafwetboek (art. 324bis Sw.). Door de voorwaarde te voorzien van het op "*georganiseerde*" wijze plegen van de voorziene strafbare feiten komt men ook tot de lezing dat het dus ook kan gaan over op 'georganiseerde wijze gepleegde georganiseerde misdaad' ... (cf. ontworpen art. 2, 3^e streepje). Dat blijft allemaal vrij duister.

Het moet overigens opgemerkt worden dat, naar Belgische recht, een aantal van die zgn. "*strafbare feiten*" helemaal geen " *misdrijver*" zijn (hoewel die term wordt gebruikt in het ontworpen artikel 2, 1^e lid) in de juridische betekenis van het woord (en die dus m.a.w. beantwoorden aan een delictsomschrijving met duidelijke constitutieve bestanddelen).

De vergelijking met de preventieve witwaswet van 18 september 2017 waarvan de huidige lijst van criminaliteitsfenomenen gekopieerd (cf. art. 4, 23° en niet 13° zoals verkeerdelijk vermeld in de

toelichting⁹) werd loopt wat mank. De aan de preventieve witwaswet onderworpen entiteiten hebben een meldingsplicht betreffende deze fenomenen aan de CFI. De CFI kan die informatie al dan niet doorspelen aan het bevoegde openbaar ministerie, die daaropvolgend eventueel een opsporingsonderzoek kan starten of een gerechtelijk onderzoek vorderen dat vervolgens geseponneerd kan worden of een bepaalde strafrechtelijk gevolg kan krijgen. De CFI kan evenwel geen dwangbevoegdheden uitoefenen. Zij ontvangt en analyseert de medegedeelde informatie. *In casu* daarentegen leidt een beweerde betrokkenheid bij één van de voormelde "*strafbare feiten*" tot opname in het integriteitsonderzoek of advies DIOB, dat rechtstreeks aanleiding kan geven tot een de uitoefening van een administratieve beslissing (niet verlenen van een subsidie, concessie of aanbesteding), sanctie (schorsen of opheffen van een vergunning) of bestuurlijke maatregel (sluiting van een instelling), die derhalve onmiddellijk een impact heeft op de rechtspositie van de betrokkene.

11. Er moet voor gewaarschuwd worden dat het voorzien van de voorwaarde van het "*georganiseerd karakter*" van de strafbare feiten het voor de GPI bijzonder arbeidsintensief maakt om persoonsgegevens en informatie die voor mededeling in aanmerking komen te selecteren. Een eenvoudige consultatie van de ANG of van de basisgegevensbanken zal niet volstaan. Men zal de processen-verbaal moeten inzien, eventueel contact opnemen met het parket om te weten te komen of een aanvankelijke kwalificatie nog correct is of om te weten of men kan spreken van een "*georganiseerd karakter*" of om *überhaupt* te weten te komen of er bezwaren, laat staan bewijzen zijn (werd er geseponneerd, zo ja waarom, was er een verwijzing of buitenvervolginstelling, enz. ...). Wat in een onderzoek in een eerste fase georganiseerd lijkt kan blijken niet het geval te zijn of omgekeerd. Een reeks in het wetsvoorstel voorziene "*strafbare feiten*" zullen in beginsel of door de band zelfs geen georganiseerd karakter vertonen zoals bv. oplichting, misbruik van vertrouwen, sociale fraude, enz. ... Maar, voor elk van deze fenomenen zal hoe dan ook het georganiseerd karakter moeten onderzocht worden. Dit wetsvoorstel zal dus, zeker ten aanzien van de GPI, een duidelijke capaciteitsimpact hebben, temeer er stringente en korte termijnen worden voorzien.

12. Het recht op eerbiediging van het privéleven, zoals gewaarborgd in de Grondwet (art. 22) en de relevante verdragsbepalingen (art. 8 EVRM, art. 7 en 8 en 52, lid 1 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie), heeft als essentieel doel de personen te beschermen tegen inmengingen in hun privéleven. Dat recht heeft een ruime draagwijdte en omvat, onder meer, de bescherming van persoonsgegevens en van persoonlijke informatie¹⁰. Dat recht op eerbiediging van het privéleven is niet absoluut. De aangehaalde grondwets- en verdragsbepalingen sluiten een overheidsinmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven niet uit, maar vereisen dat zij wordt toegestaan door een voldoende precieze wettelijke bepaling, dat zij beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte in een democratische samenleving en dat zij evenredig is met de daarmee nagestreefde

⁹ Par. St., Kamer, 2019-2020, n° 1381, Memorie van Toelichting, 17.

¹⁰ Zie onder meer Grondwettelijk Hof n° 27/2020 van 20 februari 2020, overweging B.6.4.

wettige doelstelling¹¹. Naast de formele wettigheidsvereiste legt artikel 22 van de Grondwet eveneens de verplichting op dat de inmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven in duidelijke en voldoende nauwkeurige bewoordingen wordt geformuleerd die het mogelijk maken de hypothesen te voorzien waarin de wetgever een dergelijke inmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven toestaat¹².

Evenzo houdt de vereiste van voorzienbaarheid waaraan de wet moet voldoen, om in overeenstemming te worden bevonden met artikel 8 EVRM, in dat de formulering ervan voldoende precies is zodat eenieder - desnoods met gepast advies - in de gegeven omstandigheden in redelijke mate de gevolgen van een bepaalde handeling kan voorzien¹³. De wetgeving moet eenieder een voldoende indicatie geven over de omstandigheden waarin en de voorwaarden waaronder de overheden gebruik mogen maken van maatregelen die raken aan de rechten gewaarborgd door het Verdrag¹⁴.

13. Om alle voormelde redenen begrijpt het Controleorgaan niet waarom niet wordt teruggegrepen naar een vaste lijst van misdrijven (dus echte strafrechtelijke kwalificaties) waarbij art. 90ter Sv. het evidente voorbeeld is en waarbij tegelijk de notie of voorwaarde van het "georganiseerd" karakter dan kan geschrapt worden. Het is aan de steler van het ontwerp in die lijst zo nodig een keuze te maken en/of er andere misdrijven aan toe te voegen. In de toelichting wordt trouwens niet alleen over georganiseerde criminaliteit als doelstelling gesproken: "*Naast het aspect van handhaving, is er ook het integriteitsvraagstuk, nl. hoe kan men voorkomen dat lokale besturen ongewild gemeenrechtelijke criminaliteit¹⁵ of de georganiseerde misdaad faciliteren ...*"¹⁶

Duidelijk omschreven misdrijven vergroten in belangrijke mate de rechtszekerheid. Ze is niet alleen duidelijker voor de rechtsonderhorige, maar is ook voor de GPI eenvoudiger hanteerbaar dan een lijst met criminele fenomenen. De misdrijven op deze lijst zijn uit hun aard reeds ernstig (vermits enkel voor die misdrijven het onderscheppen, kennisnemen, doorzoeken en opnemen van niet voor publiek toegankelijke communicatie of gegevens van een informaticasysteem of een deel ervan mogelijk is) en lijken dus te beantwoorden aan de doelstellingen van het wetsvoorstel dat het moet gaan om "*ernstige en georganiseerde criminaliteit*" en vooral het weerbaar maken van het (lokaal) bestuur door te vermijden dat illegale middelen geïnjecteerd worden in de reguliere economie of dat de overheid onbewust die illegale economie faciliteert. Het voordeel van deze lijst is bovendien dat men allerhande

¹¹ Ibidem, overweging B.7.7; zie ook Grondwettelijk Hof n° 108/2016 van 14 juli 2016, overweging B.10.

¹² Grondwettelijk Hof n° 108/2016 van 14 juli 2016, overweging B.11.2; eigen onderlijning.

¹³ Grondwettelijk Hof n° 108/2016 van 14 juli 2016, overweging B.11.2 met verwijzing naar EHRM, grote kamer, 4 mei 2000, *Rotaru t. Roemenië*, § 55; grote kamer, 17 februari 2004, *Maestri t. Italië*, § 30).

¹⁴ Grondwettelijk Hof n° 108/2016 van 14 juli 2016, overweging B.11.2 met verwijzing naar EHRM, grote kamer, 12 juni 2014, *Fernández Martínez t. Spanje*, § 117.

¹⁵ Eigen onderlijning.

¹⁶ Par. St., Kamer, 2019-2020, n° 1381, Memorie van Toelichting, 5.

betwistingen en discussies vermijdt omtrent de beoordeling van het al dan niet "*georganiseerd karakter*" en men de GPI (en ook het parket) minder belast met een doorgedreven dossiermatig onderzoek van de voorhanden zijnde persoonsgegevens en informatie.

14. De gebruikte bewoordingen ("*misdrijver*"), betekent dat er geen sprake kan zijn van het overmaken (cf. verder) door de GPI aan de DIOB of aan de burgemeester van informatie van bestuurlijke politie, zoals bedoeld in artikel 44/5 §1¹⁷ WPA, die zich in de ANG, de basisgegevensbanken of de bijzondere gegevensbanken bevinden. Dit blijkt ook uit meerdere andere artikelen van het wetsvoorstel waarbij enkel informatie omtrent "*strafbare feiten*" het voorwerp uitmaakt van het advies van de DIOB of van het door de burgemeester gevoerde integriteitsonderzoek (cf. ontworpen art. 119ter §6) in aanmerking worden genomen. Ook het ontworpen art. 119^{quater} §2, e) beperkt de verwerking van persoonsgegevens tot onder meer financiële, administratiefrechtelijke en gerechtelijke gegevens (en dus geen gegevens van bestuurlijke politie). Deze lezing wordt bevestigd door de toelichting waarin wordt gesteld: "*er moet genoteerd worden dat verwerking van de categorie van persoonsgegevens onder paragraaf 2, e) enkel die gegevens omvat die betrekking hebben tot de strafbare feiten (eigen onderlijning) opgesomd in artikel 18 paragraaf 6, lid 4 van dit voorstel*"¹⁸.

In die zin verdient het aanbeveling elke verwarring bij de GPI hieromtrent weg te nemen en in art. 8 §1, 1^e streepje het woord "*gerechtelijke*" in te voegen tussen de woorden "*de*" en "*gegevens*".

15. Artikel 8 §1 somt de diensten op die, op het verzoek van de DIOB, informatie/persoonsgegevens kunnen doorgeven. Duidelijk is dat het DIOB deze diensten enkel kan "*verzoeken*" informatie/persoonsgegevens over te maken en niet kan verplichten. De GPI wordt vermeld als één van de 10 diensten aan wie dergelijk verzoek kan gericht worden. Het 2e lid, 2e zin stelt het volgende: "*De mededeling, aanwending en verwerking van deze gegevens geschiedt overeenkomstig de wetgeving dat op de betrokken dienst van toepassing is en mag geen afbreuk doen aan de uitoefening van het administratief onderzoek*". De eerst zinssnede is helder en een belangrijke principe dat (ook door de GPI) steeds voor ogen moet gehouden worden.

De laatste zinssnede ("*en mag geen afbreuk doen aan de uitoefening van het administratief onderzoek*") – die wordt herhaald in identieke bewoordingen voor het integriteitsonderzoek in het ontwerpen art. 119^{quater} §1, 4^e lid - is daarentegen zeer problematisch. De GPI moet (in overleg met het parket, zie verder) **altijd** de opportuniteitsbevoegdheid hebben bepaalde gegevens niet of niet volledig mee te delen, ook al zou die niet mededeling afbreuk doen aan de uitoefening van het administratief onderzoek of integriteitsonderzoek. Deze zinssnede is overigens nieuw in vergelijking

¹⁷ De persoonsgegevens die voor doeleinden van bestuurlijke politie verwerkt worden in de gegevensbanken bedoeld in artikel 44/2, § 1, tweede lid, 1° en 2°.

¹⁸ Par. St., Kamer, 2019-2020, n° 1381, Memorie van Toelichting, 41.

met de door de Ministerraad goedgekeurde versie en vervangt de toenmalige zinssnede dat het *"in ieder geval de door DIOB bevroegde dienst toegelaten (is) om bij afdoende en pertinent geargumenteerde beslissing te weigeren om de door DIOB opgevraagde informatie te leveren"*. Ook op deze passus had het Controleorgaan reeds opgemerkt dat de voorwaarde dat een weigering om gegevens geheel of gedeeltelijk niet mee te delen aan de DIOB *"afdoende (of voldoende) pertinent geargumenteed"* moet zijn niet aanvaardbaar was om meerdere redenen, die ook thans met de vervangende zinssnede (*"en mag geen afbreuk doen aan de uitoefening van het administratief onderzoek"*) nog steeds gelden:

- ten eerste is de vraag wie die beoordeling zal of kan maken. De GPI kan geen beoordeling maken omtrent het feit of het al dan niet medelen van bepaalde gegevens afbreuk doet aan het administratief onderzoek of integriteitsonderzoek. De DIOB kan ze niet maken vermits die niet op de hoogte is van de gegevens die zich bij de GPI bevinden.

- Voor wat de mededeling (aanwending en verwerking) van gerechtelijke informatie betreft gebeurt die overeenkomstig de wetgeving die op de betrokken dienst van toepassing is (cf. ontworpen art. 8§1, 2^e lid en 119^{quater} §1, 4^e lid). Conform de actuele regelgeving kan een mededeling dus maar gebeuren na een beoordeling door het OM of door de politie onder het gezag van het OM die de leiding en het toezicht heeft op de vooronderzoeken in strafzaken. Indien de GPI - onder het gezag van de bevoegde magistraat - (bepaalde) informatie/persoonsgegevens niet wenst mee te delen mag en moet aangenomen worden dat daar goede redenen voor zijn zoals: het (nog) niet willen opgeven van de geheime fase van het onderzoek (om bv. bepaalde onderzoeksmethodes niet zinledig te maken), het willen afschermen van bepaalde bronnen, een opdracht in die zin van het OM, enz. ... Het kan niet de bedoeling zijn dat de aanleverende politiediensten zich moeten verantwoorden ten aanzien van de DIOB of de burgemeester wanneer die meent dat aan het administratief onderzoek of het integriteitsonderzoek *"afbreuk is gedaan"*.

De zinssnede *"... en mag geen afbreuk doen aan de uitoefening van het administratief onderzoek"* dient dan ook te worden geschrapt.

16. Een daarbij aansluitende vraag die zich stelt is of de GPI deze gerechtelijke informatie/persoonsgegevens autonoom kan overmaken. Dat lijkt niet het geval te zijn vermits *"De mededeling, aanwending en verwerking van deze gegevens geschiedt overeenkomstig de wetgeving dat op de betrokken dienst van toepassing is"* (cf. ontworpen art. 8§1, 2^e lid en 119^{quater} §1, 4^e lid) en naar geldend recht autonome politionele mededeling van gerechtelijke gegevens niet is toegelaten. Er kan verwezen worden naar de artikelen 21bis Sv en 1380 Ger.W. dat het monopolie voor de mededeling van gerechtelijke informatie aan het bevoegde OM geeft (zoals dat van oudsher het geval is). Dat voorafgaandelijk akkoord kan hetzij punctueel (dus per dossier of per geval), hetzij structureel (via een omzendbrief van bijvoorbeeld het College van het Openbaar Ministerie/College van procureurs-generaal of een ressortelijke procureur-generaal) van aard zijn.

17. Het COC merkt op dat het in Ministerraad overlegd Koninklijk besluit (cf. ontworpen art. 8§1, 3^e lid), dat de nadere regels voor de aard van de gegevens, het verzoek en de mededeling van de gegevens, waaronder het aanstellen van een contactpunt indien geen personeelsleden werden gedetacheerd zal vastleggen, dient te worden voorgelegd voor advies aan het Controleorgaan op grond van artikel 59 §1, 2^e lid WGB.

Het Controleorgaan herinnert er in dat verband evenwel nogmaals aan (cf. hoger randnummer 12) dat ingevolge artikel 8 EVRM en artikel 22 GW elke overheidsinmenging in het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer (waaronder de bescherming van persoonsgegevens) moet worden voorgeschreven in een "*voldoende precieze wettelijke bepaling*" die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke bepaling moeten de essentiële elementen van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn¹⁹. Het gaat hierbij minstens om:

- a) de welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden;
- b) de (categorieën) van persoonsgegevens die ter zake dienend en niet overmatig zijn;
- c) de maximale bewaartermijn van de geregistreerde persoonsgegevens;
- d) de aanduiding van de verantwoordelijke voor de verwerking.

De vraag is of de voorwaarde onder b) op afdoende wijze is geregeld. Voor het COC is alvast niet helder, wat de voorwaarde onder b) betreft, welke categorieën van politionele informatie kunnen worden meegedeeld:

- enkel informatie over concrete feiten (processen-verbaal m.a.w.) of ook zgn. 'zachte informatie'; wanneer de criteria er worden op nagelezen die kunnen leiden tot het niet afleveren, schorsen of opheffen van een vergunning of het sluiten van een inrichting op basis van het gevoerde integriteitsonderzoek lijkt het de bedoeling dat eender welke soort gerechtelijke informatie (ook de niet concrete feiten, ook niet gevalideerde informatie, enz ...) in aanmerking kunnen genomen worden (cf. ontworpen art. 119ter §6 NGW waar men het heeft over "*redelijke vermoedens*", "*de uitbating gebruikt zal worden*", "*de relatie van de uitbater tot de strafbare feiten*", "*indirect leiding geven*", "*een derde die een zakelijke invloed uitoefent op de uitbater*", wat allemaal termen zijn die betrekking (kunnen) hebben op zachte en/of niet gevalideerde feiten, beweringen, omstandigheden of informatie;
- informatie enkel uit nationale bronnen of ook uit internationale bronnen (Europol databanken, Interpol gegevens, enz. ...);
- informatie onder embargo (hetzij een wettelijk embargo opgelegd door het OM, dan wel een beperkte gebruikerscode zoals voorzien in de Ministeriële omzendbrief MFO 3);

¹⁹ Zie ook DEGRAVE, E., "L'égouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle", Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v. (zie bijvoorbeeld: EHRM, arrest Rotaru c. Roumania, 4 mei 2000); Zie ook onder meer de volgende arresten van het Grondwettelijk Hof: arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015 (p. 63), Arrest nr. 108/2017 van 5 oktober 2017 (p. 17) en Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018 (p. 26).

- quid met alle informatie/persoonsgegevens die geen betrekking hebben op de aanvrager of "*de personen die in rechte of in feite belast zijn met de uitbating*" (cf. het ontworpen art. 119ter §5 NGW), zoals familieleden, vrienden, kennissen, getuigen, slachtoffers, ... Zullen deze gegevens zich ook bevinden in het dossier van de DIOB of het uiteindelijke administratieve dossier of dossier van het integriteitsonderzoek? Dient de GPI deze gegevens af te schermen vooraleer mee te delen? De WGB legt in artikel 31 aan de GPI de verplichting op, voor zover mogelijk, een onderscheid te maken tussen verschillende categorieën personen (daders, slachtoffers, getuigen, aangevers, ...). Artikel 10 §2 van het wetsvoorstel stelt dat het advies van de DIOB geen gegevens mag vermelden die onder meer schade zouden toebrengen aan de bescherming van de privacy van derden. Dat is alvast een belangrijk aspect, maar de vraag is of daarmee elk gevaar wordt gecapteerd dat er in het dossier van de DIOB of dat van de beslissende administratieve overheid (dossier van het integriteitsonderzoek) geen persoonsgegevens zullen te vinden zijn die afbreuk (kunnen) doen aan de privacy van voormelde derden. Dat laatste lijkt niet het geval bij lezing van artikel 12 dat een omschrijving bevat van de inhoud van het dossier van adviesbehandeling vermits daarin onder punt 3 sprake is van "*de verzoeken om gegevens overeenkomstig 8 en de gegevens die aldus werden meegedeeld* (eigen onderlijning), *en de aanleverende dienst of overheid*";
- enz. ...

18. De aanduiding van de (categorieën) van persoonsgegevens die ter zake dienend en niet overmatig zijn en die door de aanleverende diensten kunnen overgemaakt worden aan de DIOB dienen dus in het ontwerp te worden geregeld en kunnen niet overgelaten worden aan een KB (zie ook verder onder randnummer 25). De vermelding in art. 119^{quater} §2, e) met name "*financiële, administratiefrechtelijke en gerechtelijke gegevens*" is dermate algemeen dat het niet lijkt te voldoen aan hogervermelde vereisten van een voldoende precieze wettelijke bepaling.

Voor wat de GPI betreft breekt het Controleorgaan minstens een lans om de door de GPI potentieel mee te delen informatie te beperken tot harde (gevalideerde) informatie of m.a.w. informatie die is opgenomen in een proces-verbaal. Gelet op de potentieel verregaande gevolgen voor de betrokkene moet vermeden worden ook zachte, niet gevalideerde informatie aan de DIOB of de burgemeesters over te maken. Dit toch toelaten zou voor het COC disproportioneel zijn en de GPI voor bijkomende praktische toepassingsmogelijkheden zorgen met bijgaande capaciteitsvraagstukken. Er moet in dat verband trouwens op gewezen worden dat ook de ressortelijke omzendbrieven van 13 oktober 2017 van de procureurs-generaal van Gent en Antwerpen betreffende de deelname van het openbaar ministerie aan de bestuurlijke handhaving van criminaliteit en onveiligheidsfenomenen erin voorzien dat "*nooit **zachte informatie** (informatie opgenomen in een informatierapport (RIR) of vertrouwelijk verslag) of **informatie onder embargo** of met een **beperkte gebruikerscode** aan het (lokaal)*

*bestuur bezorgd*²⁰. Het Controleorgaan pleit ervoor deze duidelijke regel ook voor wat de GPI betreft op te nemen in het wetsvoorstel.

19. Daarnaast wordt de steller van het ontwerp gewezen op artikel 44/11/9 §2 van de Wet van 5 augustus 1992 op het politieambt (WPA) dat, recentelijk gewijzigd werd door de wet van 22 mei 2019 tot wijziging van diverse bepalingen wat het politionele informatiebeheer betreft²¹, thans als volgt luidt:

"§ 2. Overeenkomstig de nadere regels vastgelegd in de richtlijnen van de ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie, elk in het kader van hun bevoegdheden, kunnen ze (de politionele persoonsgegevens en informatie, nvdr.) eveneens meegedeeld worden aan de Belgische openbare overheden, publieke organen of instellingen of instellingen van openbaar nut die door de wet belast zijn met de toepassing van de strafwet of die wettelijke verplichtingen inzake de openbare veiligheid hebben, wanneer deze ze nodig hebben voor de uitoefening van hun wettelijke opdrachten. De lijst van deze overheden, organen of instellingen wordt vastgesteld door de ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie op basis van een voorstel van het Comité Informatie en ICT bedoeld in artikel 8sexies van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus. Het advies van het Controleorgaan op de Politionele Informatie met betrekking tot dit voorstel wordt gevraagd. (eigen onderlijning)"

De vraag stelt zich hoe het ontworpen artikel 8 §1, 1^e streepje en ook het ontworpen artikel 119^{quater} §1, e) NGW zich verhoudt tot het gewijzigde artikel 44/11/9 §2 WPA. Het DIOB is ongetwijfeld een Belgische openbare overheid, publiek orgaan of instelling of instellingen van openbaar nut, maar de vraag is of het ook "wettelijke verplichtingen inzake de openbare veiligheid" heeft. Dat lijkt niet zo evident, vermits het DIOB enkel een niet bindende adviesopdracht heeft. Bovendien moet het DIOB dan minstens opgenomen worden in de lijst van instellingen door de beide voorgedijministers, op voorstel van het nieuwe 'Comité Informatie en ICT' bedoeld in artikel 8sexies van de Wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus (WGP); voorstel waarop ook het Controleorgaan een eigen advies dient te geven.

Wat is de verhouding tussen deze wettelijke omkadering rond het medelen van politionele informatie aan derde *Law Enforcement Agencies* van artikel 44/11/9 §2 WPA en, voor wat de DIOB betreft, dit wetsvoorstel? Moet dit wetsvoorstel als een afwijking van de regels van de WPA gezien worden? Het Controleorgaan leest ook nog in het ontworpen artikel 119^{quater} §1, 4^e lid dat "de mededeling, aanwending en verwerking van deze gegevens geschiedt overeenkomstig de wetgeving dat op de

²⁰ Omzendbrief 11/2017 van de procureur-generaal te Gent van 13 oktober 2017 betreffende de deelname van het openbaar ministerie aan de bestuurlijke handhaving van criminaliteit en onveiligheidsfenomenen, randnummer 25, *niet gepubliceerd*; Omzendbrief 10/2017 van de procureur-generaal te Antwerpen van 13 oktober 2017 betreffende de deelname van het openbaar ministerie aan de bestuurlijke handhaving van criminaliteit en onveiligheidsfenomenen, randnummer 25, *niet gepubliceerd*.

²¹ *Belgisch staatsblad* van 19 juni 2019; Zie ook *Parl. St., Kamer*, 2018-2019, n° DOC 54, 3697/001 tot en met 007

betrokken dienst van toepassing is'. M.a.w., de regels van de WPA primeren dus wat betekent dat een gegevensmededeling vanuit de GPI naar het de DIOB niet mogelijk is tot zolang geen correcte uitvoering is gegeven aan artikel 44/11/9 §2 WPA.

De steller dient hieromtrent duidelijkheid te verschaffen.

20. Artikel 11, in fine voorziet dat de DIOB logbestanden bijhoudt die 10 jaar worden bewaard (in de vorige versies was sprake van 3 jaar). Een gelijkaardige termijn is voorzien voor de verwerkingen van persoonsgegevens door de (diensten van) de burgemeester bij de uitvoering van het zgn. integriteitsonderzoek (cf. ontworpen art. 119^{quater} §4, 2^e lid NGW).

Het is ook voor de politiediensten (en alle andere aanleverende diensten) essentieel dat er logbestanden worden bij gehouden van de verwerkingen op informatie/persoonsgegevens die van de aanleverende politiediensten afkomstig zijn. In geval van een inbreuk op de beveiliging of *data breach* is het essentieel dat men de bron van de inbreuk kan retraceren, a fortiori gezien het soort gegevens dat de DIOB aangeleverd krijgt vanwege de GPI. In dat opzicht is een termijn van 10 jaar aanvaardbaar en spoort die meer met de thans in de WPA voorziene termijnen van 30, 15 of 10 jaar voor de logbestanden op de politionele gegevensbanken betreft (art. 44/9 §3 en art. 44/10 §1 voor wat de ANG betreft: 30 jaar; art. 44/11/2 §8 voor wat de basisgegevensbanken betreft: 15 jaar met mogelijkheid van verlenging naar 30 jaar en art. 44/11/3 §4 voor wat de bijzondere gegevensbanken betreft: 10 jaar met mogelijkheid van verlenging naar 30 jaar). Er kan worden van uit gegaan dat de meeste informatie die vanuit de politie zal doervloeien naar de DIOB of de (diensten van de) burgemeester vanuit de ANG of de basisgegevensbanken zal komen.

21. De nodige aandacht moet wel geschonken worden aan het feit dat de gegevens zelf slechts een beperkte duur mogen bewaard worden en niet onderling sporen en ook niet sporen met de loggingtermijnen. Het dossier van de DIOB inzake adviesbehandeling wordt onmiddellijk gearchiveerd nadat het advies DIOB is overgemaakt aan de aanvrager; het gearchiveerde dossier moet na 1 jaar worden vernietigd, met uitzondering van het advies zelf dat na 3 jaar wordt vernietigd (ontworpen artikel 12). De gegevens van het gemeentelijk bestand van de integriteitsonderzoeken worden dan weer gedurende 5 jaar bewaard vanaf het afsluiten van het integriteitsonderzoek (ontworpen art. 119^{quinquies} §2 NGW, in fine) waarna zij moeten worden vernietigd of geanonimiseerd, met uitzondering van de gegevens waarop de beslissing tot weigering, schorsing of opheffing van de vergunning of de sluiting van een publiek toegankelijke inrichting is gesteund, die onmiddellijk moeten worden vernietigd van zodra voormelde beslissing definitief is geworden. Het lijkt aanbeveling te verdienen dezelfde bewaartermijnen en regeling voor de DIOB en voor de gemeente te voorzien. Hoe dan ook, de loggingperiode overschrijdt dus ruimschoots de bewaartermijn van de gegevens.

22. Artikel 12 bevat de opsomming van de inhoud van het dossier van adviesverlening van het DIOB. Een belangrijke aspect is de vraag naar de toegankelijkheid van dit dossier voor de aanvrager of een andere belanghebbende partij. Dit is evident ook voor de politiediensten essentieel om weten. Naar luid van het 2^e lid van §1 is dit dossier *"inzake de adviesbehandeling ... enkel toegankelijk of kan enkel geraadpleegd worden door de leden aangewezen door de directeur van de DIOB, op basis van de nood om er kennis van te nemen"*. Er moet dus van uitgegaan worden de Wet Openbaarheid van bestuur van 11 april 1994 in deze niet van toepassing is of beter gezegd dat dit wetsvoorstel ervan afwijkt. Het lijkt verkieselijk deze afwijking in het corpus of minstens de toelichting *expressis verbis* op te nemen. Voormeld lid is bovendien dermate affirmatief geschreven dat het ook onduidelijk is of de GPI of het parket inzage kunnen nemen (desnoods onder dwang) van voormeld dossier. Raakt deze bepaling aan de strafrechtelijke beslagbevoegdheden van de GPI en OM? De steller van het ontwerp wordt verzocht dit aspect te verduidelijken. Het lijkt aangewezen het 2^e lid van §2 ook van toepassing te verklaren op §1 zodat niet alleen het gearchiveerde dossier maar ook het "levende" dossier toegankelijk is voor de gerechtelijke overheden (en de GPI) in het kader van de opsporing en vervolging van misdrijven.

23. Het ontworpen art. 14 voorziet een bijzondere regeling die de rechten van betrokkene op grond van het gegevensbeschermingsrecht beperkt. Paragraaf 1 voorziet erin het volgende: *"Het verzoek om de rechten uit te oefenen zoals bedoeld in de artikelen 14, 15, 16, 18 en 21 van Verordening (EU) 2016/679, met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens door de DIOB en zijn informatieleveranciers zoals bepaald in artikel 8, § 1, wordt gericht aan de Gegevensbeschermingsautoriteit."* De toevoeging *"en zijn informatieleveranciers"* is nieuw ten opzichte van de vroegere versies en is problematisch. Voor wat de informatie aangeleverd door de GPI betreft speelt immers de regeling uitgewerkt in art. 14 van de Wet Gegevensbescherming dat van toepassing is op de DIOB. Er zit dus een tegenstelling tussen het alhier ontworpen art. 14 en art. 14 WGB. Het COC verzoekt dan ook de woorden *"en zijn informatieleveranciers"* te schrappen zodat de gecreëerde ongerijmdheid wegvalt.

De betrokkenen oefenen hun rechten enkel uit ten aanzien van de gegevensverwerkingen door het DIOB. Enkel dat aspect dient in dit wetsvoorstel geregeld te worden. Daartoe voorziet dit ontwerp art. 14 in een systeem van onrechtstreekse toegang bij de GBA (het COC spreekt zich over de opportuniteit van deze keuze niet, maar verwijst naar het advies van de GBA), waarbij deze laatste dan alleen mag communiceren dat *"de nodige controles zijn uitgevoerd"*. Er wordt wel aan toegevoegd dat de GBA aan betrokkene bepaalde contextuele informatie kan verstrekken (ontworpen art. 14 §1, 3^e lid).

De uitoefening van de rechten van een betrokkene ten aanzien van de GPI wordt geregeld door de artikelen 41 en 42 WGB. Daarin wordt evenzeer voorzien in een systeem van onrechtstreekse toegang bij het COC. Sedert 1 september 2018 heeft het COC op die manier reeds meer dan 500 dossiers

behandeld. Het COC mag evenwel niet op eigen initiatief bepaalde contextuele informatie verstrekken (cf. art. 42, 3^e en 4^e lid), vermits er eerst nog een Koninklijk besluit dient genomen te worden dat moet bepalen welke categorieën van contextuele informatie kan meegedeeld worden. Dit KB is er nog steeds niet zodat het COC zich sinds 1 september 2018 (datum van inwerkingtreding van de WGB) genoodzaakt ziet haar communicatie aan de verzoeker/betrokkene te beperken tot de mededeling dat *"de nodige verificaties zijn verricht"*. Een en ander zeer dikwijls tot grote frustratie van betrokkene.

Met de alhier ontworpen regeling zou de GBA evenwel, daar waar ten aanzien van een betrokkene het COC geen contextuele informatie kan verstrekken, wel contextuele informatie kunnen verstrekken die in oorsprong van de GPI afkomstig is. Dit moet uiteraard vermeden worden. Van zodra blijkt dat de DIOB beschikt over informatie afkomstig van de GPI dient art. 14 WGB te worden toegepast, wat betekent dat de GBA zich wendt tot het COC, één en ander conform de §§ 5 en 6. Het ontworpen art. 14 van dit wetsvoorstel doorkruist m.a.w. de toepassing van art. 14 WGB en riskeert aanleiding te geven tot verschillende antwoorden op verzoeken van een zelfde betrokkene door respectievelijk de GBA en het COC (voor zover het gaat om politionele informatie). Dit moet evident vermeden worden.

In het ontworpen art. 119^{sexies} §1 werd wel correct rekening gehouden met het artikel 14 (en 16) WGB.

Samenvattend verzoekt het COC dus enerzijds in het eerste lid van §1 de woorden *"en zijn informatieleveranciers"* te schrappen en anderzijds aan deze § 1 een lid toe te voegen dat overeenstemt met art. 42, 4^e lid WGB: *"De Koning, na advies van de bevoegde toezichthoudende autoriteit, bepaalt de categorieën van contextuele informatie die door deze toezichthoudende autoriteit aan de betrokkene kunnen worden medegedeeld"*.

24. De geheimhoudingsclausule van het ontworpen artikel 16 kan evenmin gelden ten aanzien van de toezichthoudende autoriteiten. Zo is het duidelijk dat een gedetacheerd lid van de GPI, die daardoor een gedetacheerd personeelslid van de DIOB is geworden, zich niet kan of zou kunnen mogen beroepen op dat geheim in het kader van onderzoeken en controles die door het Controleorgaan worden gevoerd. Het zelfde geldt overigens voor de andere toezichthoudende autoriteiten. Het artikel moet dan ook geamendeerd worden in de volgende zin: *"Buiten het geval waarin ze worden opgeroepen om in rechte te getuigen in strafzaken, of voor een parlementaire onderzoekscommissie of ten aanzien van de bevoegde toezichthoudende autoriteit in het kader van de uitoefening van hun opdrachten, zijn de directeur, gedetacheerde ambtenaren en verbindingsmagistraten en de personeelsleden van de DIOB gebonden door het beroepsgeheim en mogen ze aan geen enkele persoon of autoriteit gegevens bekendmaken waarvan zij bij de uitoefening van de bevoegdheden krachtens deze wet, in kennis werden gesteld. Het geheim blijft bestaan zelfs wanneer ze de DIOB hebben verlaten of de medewerking hebben stopgezet"*.

Voorts valt niet in te zien waarom de GPI, in de in §2, 1^e streepje voorziene uitzondering op de geheimhoudingsplicht van §1 van art. 16, niet werd opgenomen. Ook de GPI speelt immers een cruciale rol in de aanpak van extremisme, terrorisme en de financiering ervan, zodat het voorzien van een spontane melding vanuit de DIOB naar de GPI (of een gekozen contactpunt, bijvoorbeeld DGJ/DJSOC²² van de federale politie) aangewezen lijkt. Hetzelfde geldt voor de verzoeken vanuit de diensten naar de DIOB toe. Ook daar valt moeilijk in te zien waarom de DIOB wel moet ingaan op een informatieverzoek van de inlichtingendiensten, de CFI, het OCAD en de gerechtelijke overheden, maar de GPI dergelijk verzoek niet lijkt te kunnen doen, minstens er geen verplichting voorzien werd voor de DIOB om daaraan te voldoen. Tenzij men alle verzoeken van de GPI via het parket wil laten lopen? Dat lijkt het COC allerminst aangewezen om efficiëntie – en capaciteitsoverwegingen.

25. §4 van het ontworpen art. 119ter NGW stelt dat de burgemeester de personeelsleden aanduidt belast met het daarin voorziene integriteitsonderzoek. De ontworpen §12 voorziet dat de Koning “*de minimale modaliteiten van de risico-analyse en de voorwaarden met betrekking tot de personeelsleden belast met het integriteitsonderzoek (bepaalt)*”. Het COC stelt zich de vraag of daarmee ook de leden van de lokale politie bedoeld worden. Indien dat de bedoeling is wordt dat beter, minstens in de toelichting, met zoveel woorden gezegd. Het is immers van belang voor de politiezones om te weten dat ze daarmee kunnen worden belast, gezien de impact ervan op hun operationele capaciteit, temeer voorzien wordt in een zeer korte vervaltermijnen (in principe 30 dagen) om dat onderzoek rond te krijgen (abstractie gemaakt van de mogelijkheid om de termijn éénmaal met 30 dagen te verlengen). Dit betekent immers dat dergelijke integriteitsonderzoeken de absolute prioriteit zullen moeten krijgen met alle gevolgen van dien op de uitvoering van de andere taken van basispolitiezorg door de lokale politie (zoals lokale rechetaken, de lokale wijkwerking, enz. ...). Het komt de steller van het wetsvoorstel toe deze bijzonder strikte termijn, die bovendien een vervaltermijn is en geen ordetermin, te heroverwegen wetende dat dergelijk onderzoek ook betrekking heeft of kan hebben op de natuurlijke of rechtspersoon die niet enkel in rechte, maar ook in feite belast zal zijn met de uitbating. Alleen al het achterhalen wie in de feiten met de uitbating belast zal zijn kan nader onderzoek en dus tijd vragen. Het Controleorgaan is van oordeel dat de voorziene termijn van 30 dagen niet realistisch is en aanleiding riskeert te geven tot fouten, onzorgvuldigheden en missers. Minstens lijkt het zeer raadzaam van deze termijn een ordetermin te maken.

26. Voor wat het ontworpen artikel 119^{quater} §1, e) NGW betreft verwijst het Controleorgaan mutatis mutandis naar hetgeen hoger onder randnummers 9 t/m 18 werd gesteld. Ook hier is er weinig duidelijkheid nopens de categorieën van gegevens die de GPI kan overmaken aan de (diensten van de) burgemeester in het kader van het integriteitsonderzoek. Dit is in casu nog problematischer omdat,

²² De centrale directie van de bestrijding van de zware en de georganiseerde criminaliteit binnen de Algemene Directie gerechtelijke politie van de federale politie.

in de hypothese dat er geen advies gevraagd wordt aan de DIOB, wat niet verplichtend werd gemaakt, er derhalve geen *trusted third party* die het DIOB is (hoedanigheid die ook diverse malen wordt benadrukt in de toelichting²³), tussenkomt, en alle mogelijke gevoelige politionele informatie van gerechtelijke aard rechtstreeks bij de burgemeester kan binnenkomen, zonder enige filter. Daarbij komt dat de burgemeester het hoofd is van de lokale politie die onder zijn of haar gezag staat (art. 11 en 42 Wet Geïntegreerde Politie), zodat het voor een lokale politie sowieso minder evident is om bepaalde informatie te weigeren aan de burgemeester of die informatie te filteren.

Voor wat de gerechtelijke gegevens betreft wordt dan verder voorzien dat "*binnen de zonale veiligheidsraad een protocol (wordt) afgesloten over de integriteitsonderzoeken waarbij gerechtelijke gegevens kunnen worden aangewend. Dit protocol bevat ten minste een omschrijving van het materieel en territoriaal toepassingsgebied, de modaliteiten van de informatieverstrekking en –aanwending*". Wat gebeurt er indien er geen protocol wordt afgesloten? Een protocol of beter overeenkomst kan immers niet worden afgedwongen. Dan lijkt het erop dat er in die hypothese geen gerechtelijke informatie of politionele informatie van gerechtelijke aard kan meegedeeld worden, ook niet door de politiediensten. Het komt de steller van het wetsvoorstel toe deze hypothese te onderkennen.

27. In §2 van het ontworpen artikel 119quater wordt een poging ondernomen om de categorieën van persoonsgegevens die binnen dergelijk integriteitsonderzoek zullen worden verwerkt te omschrijven. Zoals gesteld onder de randnummers 9 tot en met 18 en 25 blijft dit zeer vaag: de meest belangrijke categorie, waar het in essentie in dit wetsvoorstel om draait, is immers het punt e) wat wordt omschreven als de "*financiële, administratiefrechtelijke en gerechtelijke gegevens voor zover deze persoonsgegevens afkomstig zijn van de instanties als bedoeld in paragraaf 1.*" De gegevens van gerechtelijke politie (cf. art. 44/5 §3 WPA) die van de GPI afkomstig zijn, zijn dan wellicht te capteren onder de noemer "*gerechtelijke gegevens*"? Hoe dan ook, deze opsomming is dermate ruim dat ze niet lijkt te voldoen aan de hoger genoemde fundamentele rechtsnormen zoals vervat in het EVRM, het EU-handvest van de grondrechten, de AVG of de Grondwet.

28. Het COC wenst tot slot de aandacht van de stellers van het wetsvoorstel te wijzen op enkele kruisverwijzingen in de tekst die niet correct lijken te zijn, zoals bijvoorbeeld:

- ontworpen art. 10 §1: verwijzing naar art. 7, eerste lid moet wellicht art. 7 §1 zijn;
- ontworpen art. 11, 3^e lid, 4°: de verwijzing naar art. 119quater, tweede lid is niet duidelijk. Tweede lid van welke paragraaf?;
- hoofdstuk 5 van titel 2 moet hoofdstuk 4 zijn en hoofdstuk 6 dient hoofdstuk 5 te zijn;

²³ Par. St., Kamer, 2019-2020, n° 1381, Memorie van Toelichting, 14: "*Aldus zal de DIOB een filter vormen tussen de verschillende informatieverstrekkennde overheden en de informatie-aanwendende overheden ... Hierdoor wordt het risico op de onwettige en onbehoorlijke verwerking van informatie (...) tot een minimum beperkt*"; Par. St., Kamer, 2019-2020, n° 1381, Memorie van Toelichting, 18: "*... Een zekere neutraliteit ten aanzien van de verzoekende overheden dringt zich op*".

- het ontworpen art. 119ter §1: de verwijzing naar "*lid 4*" lijkt niet correct; wellicht wordt §6, 4^e lid bedoeld;
- het ontworpen art. 119ter, §4, 2^e lid: de woorden "*zijn gehouden*" (Nederlandstalige versie) dienen geschrapt;
- het ontworpen art. 119^{quater} §4, 2^e lid, 4°: de verwijzing naar art. 119ter §6, a, b en c is niet volledig en moet zijn art. 119ter §6, 3^e lid, a), b) en c);
- het ontworpen art. 119^{sexies} §3, 1^e lid: de verwijzing "*bedoeld in het eerste lid, c)*" is niet duidelijk.

OM DEZE REDENEN,

**Het Controleorgaan op de Politie Informatie,
verzoekt de aanvrager gevolg te geven aan de opmerkingen onder de randnummers 9 tot en met 28;**

verzoekt voor het overige rekening te houden met de hogervermelde opmerkingen onder de overige randnummers;

Advies goedgekeurd door het Controleorgaan op de Politie Informatie op 15 september 2020.

Voor het Controleorgaan,

De voorzitter,

(get.) Philippe ARNOULD